

מסורת הש"ס

א [לעיל כח:] ט ז"ק ט"ז;
א [מוספת] ט"ג;
ד [שפיט סף].

הגרות הב"ח

א [במשה אף בעוד
עשה קן וכו' אף בחול
עשה קן].

הגרות הגר"א

א [במשה מפני ברורי
המדות. נמחק].

לעזי רש"י

אישקומ"א. ק"ף.
אורש"ר [אדרש"ר].
לחרוך.

מוסף רש"י

שוקל אדם בשר כנגד
הכלי. טעם המכר בשר
נמשקל. טע"ס אשטור
לשקול לזוטה דהיינו
מעשה חול, מותר הוא
לשקול כנגד הכלי, וכנגד
הקופיץ. סקין גדול
שוקפיץ טו בשה, דלכא
שימי ולא היו מעשה חול
[דעיל כח.].
משגידין. אין מטיין
[טס.]. בורות שיחין
וביערות. להטעם בתי מין
לשמן, דחי דני הליץ
לכל ויהי מן הגנולים
[ב"ק צד.].

רבינו הגנאל

בסורא אמרי כי תרטא
כו, פירוש נותן דבר
כי, תרטא, והוא דבר
ידוע באותו מקום, ולה
פלגו תרטא. ובגוש היו
אומרים כי חלקא ופלגו
חלקא. וכן אחיא וכן
ירבעא בולן שם אותו כלי
הידוע במקומם. [מתני'
אומר אדם לחבירו ביום
טוב מלא לי כלי זה
אבל לא במדה כו.].
אוקמה שמואל לתנן
מלא לי כלי זה אנתן
שמיכל מידה ידועה, כע"פ
כלי שמיכל קפיו והוא
עשוי להשתמש בו בבית,
אבל לא במידה, אבל
לא בכלי המיוחד למרוד
בו לבני אדם שאינו
עשוי להשתמש בו אלא
למרוד בלבד, נכון קפיו
רבעה ועוד טו מסכת
למכירה ולקנייה אילו
היה למימר אפילו רכי
יהיה למימר אפילו רכי
העשוי להשתמש בו, כיון
שמיכל מידה ידועה אסור
למלאותו ולתת אותו
לחברו כיו"ט, שנמצא
כאלו מורד ומכר לו, ויהיה
ואקשיין וכי ר' יהודה
הממיר בשמחת יו"ט

אין צדין פרק שלישי ביצה

כח.

עין משפט
נר מצוה

בו א מיי פ"ד מהל'
יו"ט הלכה כה סג
לאין עה טו"ע א"ח
סימן מק סע"ף א:
בו ב ג מיי שם סג
טו"ע א"ח סימן
מק סע"ף ג וסימן
סע"ף א:
ד [טו"ע ח"מ סימן
סע"ף ב]:
מח ה מיי שם הלכה כה
סג טו"ע א"ח
סימן מק סע"ף ד וסימן
סע"ף ב]:
מז ו מיי וסג טו"ע
טו"ע א"ח סימן
מק סע"ף ד:
ז ח מיי וסג טו"ע
א"ח סימן מק סע"ף א:
ז

רבינו הגנאל (המשך)
ורבנן [מקילין], והא
איפסא שמעינן להו,
דתנן רבי יהודה אומר
שוקל אדם בשר כנגד
הכלי כו. ופריקנן דרבי
יהודה ארבי יהודה לא
קשיא, התם ככלי שאינו
עומד במשקל יודע לפיכך
מותר, הכא למלאות ולתת
לו בכלי העומד למדה
ידועה ואסור. לרבנן
נמי דאמייר אין משגידין
בכך מאזנים כל עיקר,
משום שטעשה מעשה חול
ושוקל באזנים בשביל
כך אסור, אבל הכא
פעמים שנתן אדם יין
ככלי של מדה ושנתן
לפיכך מותר. ובה אבר
ורבנן שלא יזכור לו
כסוד מדה. מעשה באבא
שאוול בן בוגטת שהיה
ממלא מדותיו מערב יו"ט
כו. והחכמים אומרים אף
בחול עשיין כן מפני
מיצוי המדות. תנא הוא
כינס שם גרבי יין כו.
ואסיקנא גישה בהן צרכי
צבור, התניא גול ואינו
יודע ממי גול, לקי יעשה
בהן צרכי צבור, אילו
הן צרכי צבור בורות
שיחין ומערות. יושלמי
ר' אלעזר אמר ליעריא
בר חמא מלא לי הדין
מנא ולמחר אנתן מביילין
ליה. אדבריה רב חסדא,
לומר שם דבריו בפיו
לרבנן עוקבא, ודרשי
אין ימורד אדם שעורים
ולא לפני בהמתו, אבל
באומד קב או קביים
ואינו חושש שמום מידה.
אמר רב מרדחא אשה
קמה ללוש בו, דכיון
ידיעה דלישה חמשת
רבעים ועוד טו מסכת
כדי שתחול הלתה בעין
יפה. ושמואל אמר אסור.
ואסקא אביי ואמר השתא
דתנא דבי שמואל מותר
ואמר שמואל אסור

זמדה ומכר ממנה עד שמכר חשבונו נמצא כל הנותר בחבית על ידי
צדוין שהרתיס היין כשמוציאו ומעלה אופיא אישקומ"א זלע"ז ואין
המדה מלאה והן נקראין צדוין לפי שמצדוין אותן מן היין כששומה
אי נמי על דקלשי חייגי ושמן יז בו מצוי מפני שמודבק בשולי המדה
ובדפנותיה וצדין שכימי צדוין ולא
צשמן: והצדוין נכנסו כו'. כדפרישית
צדוין: לפני הגזרים. של הקדש
לעשות צהן זרכי הקדש אס ירלו.
והס לא הקדישהו כצדוין אין יכולין
להקדיש שאינו שלהס אי נמי יכולין
הוס ליה גזל בעולה"ט: אמרו להס
חכמים אין חסס וקוקין לך. הואיל
ומתחלה לא נתכונסם לגזול שהלקוחות
מוחלין על ידי צדוין ומרוכסם שאינם
יכולין לשהות עד ודעי וקא מחלי'
אף אנו אין רצוננו לך. לזה ליהנות
משל אחרים: אמרו להס. חכמים
א"כ אין לכם לעשות הקדש אלא
לעשות צהן זרכי רביס שהרי משל
רביס היה ויהנו העבילים מן:
ואין יודע נמי גזל שגול אנשים
הרבים: שיחין ומערים. שמתכנסין
צהן מים וסומין מהן. וצ"ק (דף נ:)
מפרש מאי צור ומאי שיח ומאי
מערה: אדרייה. הנהיגו ומטייל
עמו צמזמות העיר: לא ימורד אדם
קצ שעורין. אפילו ליתן לצמזמתו
שנראה כמודד למכור: אצל קודר
הוא. קצק עמנו נוקצ צרכי ומללאו
שלא כדק מלה לתת צדו למוכו:
קודר. לשון נוקצ: נחוס. מבשל
קדרות נמי קרוי נחוס: יקדיח.
ישרוף אורש"ר זלע"ז: ענין יפה.
יעור חלה אחד מ"ד לכהן וכשאינה
יודעת מדת עיסתה היא מקמלת
ואומרת רבי כאן כל כך אצל כשיודעת
מדת עיסתה יודעת מה מפרש ועינה
יפה זה: סנא דבי שמואל. צמוספתא
ססידר שמואל מתנאים שלפניו כמו
ססידר רבי חייא ורבי אשעיא וכמו
ססידר רבי את המשנה: סססא דלמר
שמואל אסור. והוא שנה צמזמתו
מותר שמואל צמזמעה דלמר אסור
הלכה למעשה אלא לאשמועינן שהצ
לשאל הלכה לעשות מעשה מורין לו
אסור ואי חזינן איניש דעביד לא מחינן
צדיה דהלכה דמותר ואין מורין כן:
אין

בסורא אמרי. דרכן לומר לטבח תן לי תרטא או פלג תרטא ובגוש
אמרי חלקא או פלג חלקא ובפומבדיתא אמרי אחיא. כל הטבחין היו
מתחין צהמותיהם צוה כן וכך נתיס מן הצהמה ולאותן הנתיס
קרו להו צסורא מרטא ובגוש חלקא ובפומבדיתא אחיא ובגהר פקוד
רבעא: בותני' אכל לא צמדה.
צגמ' מפרש לה ומאי פלוגתייהו:
שהי ממלא מדותיו כו'. שאין
מודין צו"ט: אף בחולו פלג מועד
עושה כן. צגמ' מפרש טעמא. ולא
גרסינן צמתני' מפני צדוין המדות
ואית דגרס ליה והן העלאת הרמימות
ובגמרא מפרש: מפני מצוי המדות.
צשהיה מוכר שמן היה לו מדות הרבה
ומצידין הלקוחות כליהן מודד לאיש
ואיש צמדה לנצמו ומתמנות והולכות
למוד כליהן כל הלינה: גמ' המיוחד
למדה. שמודד ומוכר צו: העומד
למדה. שכשיצטר זה צה זה תתמי
אכל דעיין לא מדד צו: ואסא רבי
יהודה למימר. כיון דהוא עממו מדה
ולכן עשוי וכדי מדה מחויב לא ימלאנו
דמתוי שפיר כמודד ומוכר צדוין
דחול: כלי קופיץ אין עומדין לך:
כדעדין צחול. צמאזנים פעמים
שאין הליטרא לפניו וכיון שידע משקל
כליו שוקל צו: לא קא עביד כעובדין
דחול. דעיין לא ילא טבעו של כלי
זה למדה: שם מדה. רבעא או לוג
אלא כן יאמר לו סתם כלי זה מלא
לי: הכא לא קא עביד כדעדין
צחול. שדך לקוחות לומר תן לי לוג
ואין דרכן לומר כלי זה מלא לי צדך
מקא אלא צדך הלוואה או מתנה
ואע"ג דמיוחד למדה: עביד איניש
דמקרי צמרא. לחצרייה: צמנא
דלינא. שם מדה: סנא אף צמועד
עושה כן מפני צטול בית המדרש.
שהיה חסס גדול וצאס רביס לשאל
שימנו וצמועד רביס עוסקים צמרה
שאין טרודים צמלכה והיה ממלאן
צלינה שאין זמן צית המדרש כדי שיהא
פנוי ציוס. ולמאן דגרס צמתני' מפני
צדוין המדות מפרש הכי מפני צטול
צית המדרש של צאי מועד לא יהיה
פנוי לשהות ולצטר מדותיו שלא יתמימו
לפיכך ממלאן צלינה: הוא כנס כו'.
משנתן יין צחצית כן וכן לוגין
קא עביד כדעבדין בחול הכא לא
מעשה באבא שאול בן צמנית: תנא
אף במועד עושה כן מפני בטול בית
המדרש תנו רבנן הוא כנס
לירושלים אמרו להם אי אתם זקוקים
לכך אמרו להם אף אנו אין רצוננו
בכך אמרו להם הואיל והחמרתם על
עצמכם עשו מהם צרכי רבים דתניא
גול ואינו יודע למי גול יעשה בהם
צרכי רבים מאי ניגהו אמר רב חסדא
ברורת שיחין ומערות ארבריה רב
חסדא לרבנא עוקבא ודרש הלא ימורד
אדם שעורים ויתן לפני בהמתו כיו"ט
אבל קודר הוא קב או קבים ונותן
לפני בהמתו ואינו חושש ויהנתתם
מודד תבלין ונותן לתוך קדרתו כדי
שלא יקדיח תבשילו אמר רב ירמיה בר
אבא אמר רב מרדחא אשה קמה כיו"ט
יפה ושמואל אמר רב יאסור והא תנא
דבי שמואל מותר אמר אביי השתא דאמר
שמואל אסור מותר